

Náš dřívější výsledek, tj. výsledný směr dráhy větru W 24°S, můžeme doplnit výslednou drahou, která je $R = 957$ km.

Vedle těchto údajů nás zajímá, jaký je podíl výsledné dráhy větru při výsledném směru větru na celkové dráze větru při všech směrech větru. Tuto charakteristiku označujeme jako stálost větru a vyjadřujeme ji v procentech

$$(10.204) \quad S = 100 \frac{\mathfrak{R}}{R}$$

Vane-li vítr v uvažovaném období stále v jednom směru, takže $\mathfrak{R} = R$, je stálost větru $S = 100\%$. To je horní mez stálosti. Je-li vítr stále proměnný, pak $\mathfrak{R} = 0$ a $S = 0$. To je dolní mez stálosti větru. Dosadíme-li do vzorce (10.204) $\mathfrak{R} = 957$ km a $R = 50 + 200 + 647 + 129 + 56 + 75 + 10 + 59 = 1226$ km, dostaneme

$$S = 100 \frac{957}{1226} = 78\%$$

Můžeme pak konstatovat, že v 1. dekádě března 1922 byl výsledný směr větru W 24°S při výsledné dráze $R = 957$ km (prům. rychlost pro směr SW = 6,4 m/s) poměrně stálý, protože hodnota S dosahuje takřka 80%.

Vedle stálosti větru můžeme zavést ještě charakteristiku, zvanou relativní hustota větrů určité síly nebo rychlosti v určitém směru větru, např. hustoty silných větrů při západním směru větru. Při převodu z 16 hlavních směrů lze určit v promile hustotu silných větrů ($\geq 6^\circ$ Beauf.) při západním směru podle výrazu

$$(10.205) \quad W_{R6} = \frac{\frac{1}{2}WSW_6 + W_6 + \frac{1}{2}WNW_6}{\frac{1}{2}WSW + W + \frac{1}{2}WNW} \cdot 1000\%$$

10.15.2 Převládající směr větru

Výsledný směr větru nemusí být z klimatologického hlediska vždy dobrou charakteristikou, ba dokonce může mít někdy i formální povahu, zvláště tehdy, vyskytují-li se dva protilehlé směry s málo rozdílnými rychlostmi a s velkými četnostmi. V takových případech bývá lépe místo Lambertovy metody výsledného směru větru, kterou jsme předtím popsali, použít raději metody určení převládajícího směru větru, kterou zavedl A. A. Kaminskij a kterou upravila E. S. Rubinštejnová. Tuto metodu si popíšeme na dále uvedeném příkladu rozdělení četností směrů větru podle 8 hlavních směrů:

N	NE	E	SE	S	SW	W	NW	četnosti
13	5	3	7	23	31	12	6	v %

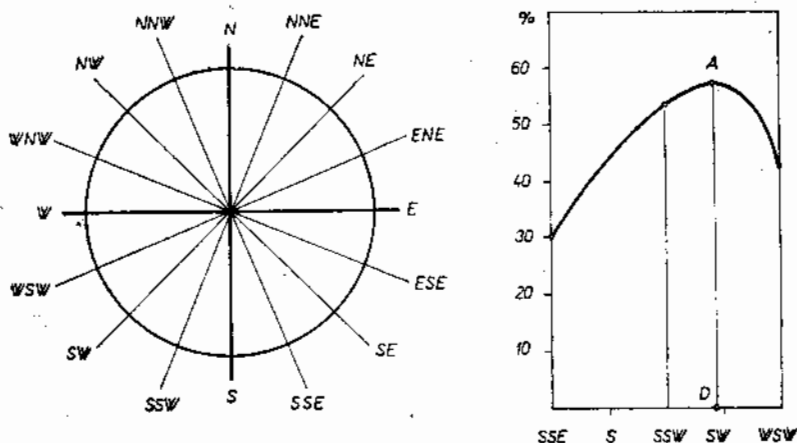
Z uvedeného je na první pohled patrné, že převládajícím směrem je směr SW s 31%. Možno říci, že tuto četnost připisujeme v podstatě tomu oktantu, v jehož středu leží jihozápadní směr větru. Jak je zřejmé, je velmi četný i jižní směr, a proto je nutno uvažovat i jižní oktant při určování převládajícího směru větru. Oba oktanty tedy složíme: $S + SW = 23 + 31 = 54\%$ a pak přibližně odhadneme že, SSW je převládající směr. Přesněji určíme převládající směr interpolací. Bereme směry, na něž připadá maximální četnost, a sousední směry a označme je n_1, n_2, n_3, n_4 , a to tak, aby $n_3 > n_1$ a $n_2 > n_4$. V námi uvedeném příkladu tedy

směr	SE	S	SW	W
četnost	7	23	31	12
označení	n_1	n_2	n_3	n_4

Dále můžeme sečíst vždy dva za sebou jdoucí směry větrů neboli $(n_1 + n_2)$, $(n_2 + n_3)$, $(n_3 + n_4)$, tedy

směry	SE + S	S + SW	SW + W
četnosti	30	54	43
označení	$n_1 + n_2$	$n_2 + n_3$	$n_3 + n_4$

Takto získané hodnoty vyneseme do sítě souřadnic a získanými body proložíme křivku (viz obr. 67). Snadno zjistíme maximum křivky a z něho spustíme kolmici na osu úseček a určíme příslušný úhel. Jak zřejmo, je uvedené maximum 57%. Získaný bod na abscise je D . Zjistíme délku úsečky od bodu SSW do bodu D . Víme-li, že úsečka SSW – WSW je 45° , zjistíme, že bod D je od bodu SW na příklad 15° na západ, a protože úsečka S – SSW je $22,5^\circ$, lze určit přibližnou polohu bodu D na horizontě; ta je $S\ 37^\circ W$.

Obr. 67. Grafické určení převládajícího směru větru.

Převládající směr větru můžeme ovšem zjistit také výpočtem podle vzorců

$$(10.206) \quad a = 1 + \frac{n_3 - n_1}{(n_3 - n_1) + (n_2 - n_4)},$$

$$(10.207) \quad H = n_2 + n_3 + \frac{(n_3 - n_1) + (n_2 - n_4)}{2} \left(\frac{3}{2} - a \right)^2.$$

Získaná hodnota zde značí střed kvadrantu s největší četností; výsledek se násobí 45 a dostaneme úhel α ve stupních. Odpočet úhlu je od směru, která má četnosti n_1 , na stranu směrů n_2 a n_3 . V námi uvedeném případě představuje α úsečku od bodu SE do bodu D. V dalším vzorci značí H četnost větru v procentech pro nalezený kvadrant (v tomto druhém vzorci se ovšem α nenásobí). Dosadíme-li, dostaneme $a = 1 + (31 - 7)/(31 - 7) + (23 - 12) = 1 + 24/(24 + 11) = 1,69$ a $\alpha = 1,69 \cdot 45^\circ = 76^\circ$.

Četnost $H = 23 + 31 + (31 - 7) + (23 - 12)/2 \cdot (3/2 - 1,69)^2 = (54 + 17,5) \cdot 0,04 = 55\%$. Odečteme-li od směru SE 76 stupňů na západ, dostaneme polohu převládajícího větru v kvadrantu S 31°W. Vidíme, že i v tomto případě dostáváme podobný výsledek jako u grafické metody.

V případě, že větrná růžice má dvě protisměrné největší četnosti, vyhodnocují se dva převládající směry. Ty bývají zpravidla na horizontě od sebe vzdáleny o 120 až 180°. Z praktického hlediska vypočítáváme druhý převládající směr jen tehdy, je-li splněna podmínka, že $n_2 + n_3 = 25\%$. Možnost výpočtu druhého převládajícího směru je výhodou před použitím výsledného směru větru. Mějme případ těchto četností směru větru

N	NE	E	SE	S	SW	W	NW
7	12	13	13	9	16	19	11

Z uvedeného je zjevné, že převládají dva směry větru, jeden přibližně západní a druhý přibližně východní. Pro výpočet prvního převládajícího směru větru bereme $n_1 = 9$; $n_2 = 16$; $n_3 = 19$; $n_4 = 11$; dosadíme-li, dostaneme $a = 1 + 10/15 = 1,66$, $\alpha = 1,66 \cdot 45^\circ = 74,7^\circ$ a četnost $H = 16 + 19 + (10 + 5)/2 \cdot (3/2 - 1,66) = 35\%$. Pak nejčastější směr větru je S 75°W s četností 35%. Pro výpočet druhého kvadrantu bereme $n_1 = 12$; $n_2 = 13$; $n_3 = 13$; $n_4 = 9$. Pak je $a = 1 + 1/5 = 1,2$. Úhel α je $1,2 \cdot 45^\circ = 54^\circ$ a četnost $H = 13 + 13 + (1 + 4)/2 \cdot (3/2 - 1,2) = 26\%$. Druhý převládající směr je S 81°E s četností 26%.

10.15.3. Větrné růžice

Přehledný obraz o větrných poměrech podávají větrné růžice. Jejich konstrukce je různá a závisí též na účelu, jemuž mají sloužit, a na jevech, které zobrazují. Tak mohou být větrné růžice rozloženy (viz obr. 68), které se zejména hodí k posouzení